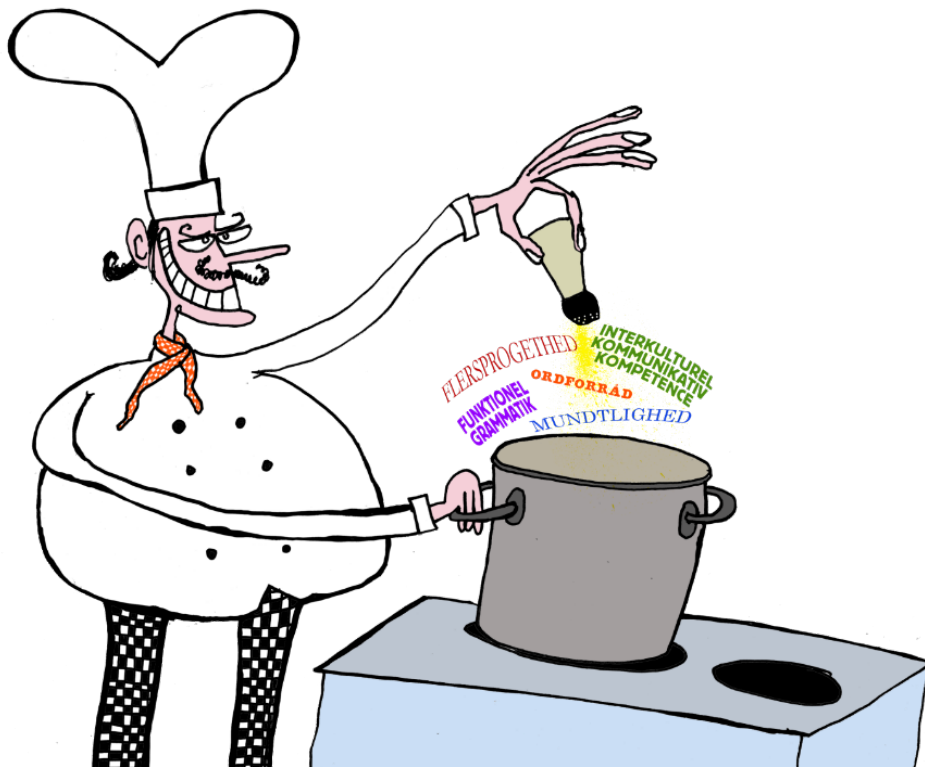

Mini-aktionslæringsforløb

- med fokus på flersprogethed

Mini-aktionslæringsforløbene er udarbejdet af Hanne Thomsen, lektor ved Københavns Professionshøjskole, Karen Aarøe, lektor ved UC SYD og Lise Majgaard Mortensen, lektor ved VIA University College.

Materialet er udviklet i forbindelse med projektet *Fremmedsprog, forandring og forankring* med støtte fra A.P. Møller og Hustru Chastine Mc-Kinney Møllers Fond til almene Formaal.

Om mini-aktionslæringsforløb

Aktionslæringsforløb giver mulighed for at afprøve og blive klogere på didaktiske løsninger på de udfordringer, I møder i jeres undervisning.

Vi har her opstillet en række eksempler på aktionslæringsforløb i mini-format med fokus på flersprogethed, ordforråd, mundtlighed, funktionel grammatik og interkulturel kommunikativ kompetence. I kan læse mere om de fem emner i NCFE's pixier, som I finder i NCFE's vidensbank: <https://viden.ncff.dk/Kategori/Temahæfter>

Aktionslæring

Aktionslæring er en metode til udvikling af praksis i praksis. Formålet er at blive klogere på sin egen undervisning på en systematisk og overskuelig måde – sammen med sit team. Gennem aktionslæring hjælper lærerne hinanden med at få billeder på, hvordan den gode undervisning kan se ud, og hvad man med fordel kan ændre. Aktionslæring kan være anledning til, at man som lærer bliver opmærksom på de pædagogiske og didaktiske virkemidler, man gør brug af. Og en anledning til at afprøve nye større eller mindre greb i sin undervisning.

Et aktionslæringsforløb er kendetegnet ved forskellige faser, som lærerteamet arbejder sig igennem sammen. Det er vigtigt at give hver fase opmærksomhed, da de enkelte faser bygger videre på hinanden.

I vores mini-aktionslæringsforløb indgår fem faser:

1. Formulering af fokus
2. Valg af aktioner
3. Gennemførelse og egne observationer af aktioner
4. Den didaktiske samtale i læringsfællesskabet
5. Bearbejdning af erfaringer

Hvis I vil vide mere om aktionslæring, se fx EVA's 'Guide til aktionslæring':

<https://www.eva.dk/grundskole/guide-aktionslaering>

Mini-aktionslæringsforløb i læringsfællesskabet

Mini-aktionslæringsforløbene kan med fordel bruges i læringsfællesskabet, hvor skolens fremmedsprogslærere på tværs af sprog og klasse arbejder sammen om at udvikle fremmedsprogundervisningen.

De forskellige faser i mini-aktionslæringsforløbet følger processen i den model for læringsfællesskaber, som vi har arbejdet med i projektet *Fremmedsprog, forandring og forankring*.

Fase 1 'Formulering af fokus' ligger i læringsfællesskabscirkelens 'Fokus' og danner grobund for det første møde i læringsfællesskabet, hvor fase 2 'Valg af aktioner' foregår. Fase 3 'Gennemførelse og egne observationer af aktioner' ligger i undervisningen, mens fase 4 'Den didaktiske samtale i læringsfællesskabet', og fase 5 'Bearbejdning af erfaringer' ligger i det andet møde i læringsfællesskabet.

Læringsfællesskabscirklen

Mini-aktionslæringsforløb med fokus på flersprogethed

Hvordan tilrettelægger vi undervisningen, så elevernes samlede flersproglige erfaringer og ressourcer bringes aktivt i spil og styrker elevernes sprogtilenelse og forståelse af engelsk, fransk, tysk?

Fase 1: Formulering af fokus

Vælg en problemstilling fra egen undervisningspraksis.

I NCF's pixi om flersprogethed beskriver vi, hvordan man kan arbejde med at udvikle elevernes bevidsthed om flersprogethed: Byg bro mellem målsproget, de sprog der undervises i på skolen, og andre sprog, eleverne kender. På den måde kan elevernes forskellige sproglige erfaringer bringes i spil, hvilket kan være med til at styrke deres sproglige bevidsthed og deres læring.

I min/vores undervisning oplever jeg/vi .... *mex*

Derfor ønsker jeg/vi at iværksætte et aktionslæringsforløb med følgende fokus: *mex*

Eksempel på fokus:

Hvordan tilrettelægger jeg/vi en undervisning med talemåder og ordsprog på tværs af sprog for at få eleverne til at gå på opdagelse i flere sprog?

Fase 2: Valg af aktioner

Overvej og beskriv, hvilke konkrete handlinger din/jeres aktion skal bestå af. Ofte vil en aktion bestå af flere mindre elementer.

ml

Et eksempel på en struktur:

Før-task - skaber opmærksomhed / nysgerrighed på talemåder / ordsprog på flere sprog og de billeder, de benytter sig af i forskellige kulturer.

Kerne-task - undersøger og sammenligner sprog for at aktivere og anerkende elevernes samlede flersproglige ressourcer.

Efter-task - på baggrund af kernetasken vælges fokus for elevernes videre arbejde med flersprogethed.

I kan se et konkret eksempel på næste side.

Fase 3: Gennemførelse og egne observationer af aktioner

Læg mærke til, hvordan det gik:

- Hvad gik godt?
- Hvad var udfordrende?
- Hvorfor?

Tag gerne noter som støtte for hukommelsen til den didaktiske samtale.

Fase 4: Den didaktiske samtale i læringsfællesskabet

Præsenter på skift jeres fokus for mini-aktionsforløb, aktionen, observationen og udfaldet.

Drøft jeres erfaringer i fællesskabet med henblik på ny(e) aktion(er).

Fase 5: Bearbejdning af erfaringer

Fastlæg i fællesskab principper for fremtidige undervisningsforløb med fokus på flersprogethed:

- Hvordan vil det påvirke din og dine kollegaers videre praksis?

Eksempel på valg af aktioner – tysk i 9. klasse

Som inspiration kan I her se et konkret eksempel på udvalgte aktioner for et miniaktionslæringsforløb i tysk i 9. klasse:

Emne: Talemåder og ordsprog på tværs af sprog

Problemstilling

I sprogfagene er et af målene at udvikle elevernes interkulturelle kommunikative kompetence både på målsproget og på tværs af sprog. Elevernes læring støttes af stigende bevidsthed om kultur og sprog – indhold og form, også ved at få øjnene op for nye sprog, der er i klasserummet, og som måske lever i det skjulte.

Hvordan får vi eleverne til at gå på opdagelse i forskellige sprog og få øje på ligheder og forskelle, både semantisk (betydningsmæssigt) og også sprogtypologisk (ligheder og forskelle i verdens sprog)?

Før-task

1. Vælg en talemåde på flere sprog, fx 'bygge bro' / 'bridge the gap' / 'faire des ponts' / 'eine Brücke schlagen' og et ordsprog, fx 'En fugl i hånden er bedre end ti på taget' / 'a bird in the hand is worth two in the bush' / 'un tiens vaut mieux que deux tu l'auras' / 'besser den Spatz in der Hand als die Taube auf dem Dach' og lad eleverne sammenligne dem.
2. Definer med eleverne, hvad henholdsvis en talemåde og et ordsprog er.
3. I en brainstorming kommer eleverne med enkelte eksempler på talemåder og ordsprog på flere sprog for at stilladser det efterfølgende gruppearbejde.

Kerne-task

Eleverne arbejder sammen to og to i skridtene 1-3

4. Vælg en eller flere talemåder og et eller flere ordsprog, I kender, på tværs af sprog. I kan også google løs og finde nogle gode nye.
5. Skriv den/det/dem ned på originalsproget.
6. Oversæt den/det/dem og reflekter over ligheder og forskelle i betydningen:
  - i. Hvad fungerer?
  - ii. Hvad fungerer ikke i oversættelserne?
  - iii. Hvilke talemåder og ordsprog er svære at overføre fra et sprog til et andet og hvorfor?

DANSK	ENGELSK	TYSK	FRANSK	GRØNLANDSK / X- SPROG
Livet er ikke en dans på roser				
Rom blev ikke bygget på en dag				
	Rome was not built in a day			
Det kommer aldrig nogensinde til at ske				Tulukkat Qaqortippata (når ravnene bliver hvide)
Love guld og grønne skove	Promise the moon	Das Blaue vom Himmel versprechen	Promettre la lune	
Den, der ler sidst, ler bedst		Wer zuletzt lacht, lacht am Besten		
Gentagelsen gør sin virkning		Steter Tropfen höhlt den Stein (støt dråbe udhuler stenen)		

Efter-task

- Gå sammen i grupper med max 6 personer i gruppen, og skriv alle jeres talemåder og ordsprog op på en fælles fremlæggelse, fx en plakat eller planche – vælg selv formater og repræsentationsformer. Der kan med fordel også laves kort med tegninger og kort med tekst, der kan matches i et memoryspil.
- Fremlæg jeres resultater i gruppen for klassen.

Alternativ afslutning

To grupper præsenterer for hinanden.

Eleverne skiftes til at dramatisere en talemåde eller et ordsprog – Leg 'gæt og grimasser'. Den anden gruppe forsøger at gætte talemåden eller ordsproget og sige den / det på et sprog.